

HÍREK

2017. második félév – nemzetközi kitekintés

Az alábbi összefoglaló a 2017. év második felének jelentősebb nemzetközi katona-egészségügyi eseményeit és változásait foglalja össze a COMEDS 48. Plenáris Ülésén elhangzottakat rögzítő jegyzőkönyv alapján – kivonatosan, a szerkesztő kiegészítéseivel

A COMEDS 48. Plenáris Ülésére 23 NATO és 7 partner nemzet összesen 92 képviselőjének részvételével került sor Brüsszelben, a NATO székhelyén és a belga Királyi Katonai Akadémia épületében, 2017. december 4-6 között. A tárgyalásokon hazánkat és a Magyar Honvédséget Dr. Kopcsó István orvos dandártábornok, a Magyar Honvédség Egészségügyi főnöke képviselte.

Az ülés napirendjéből kiemelésre érdemes az utolsó pont, melynek során a COMEDS tagok megválasztották a testület következő elnökét. Ezt a megkülönböztetett figyelmet az indokolja, hogy erre a beosztásra Csehország és Magyarország közös pályázatot nyújtott be. **A testület elfogadta és egyhangúlag megszavazta 3 éves időszakra a cseh hadsereg egészségügyi szolgálatfőnökét, Dr. Bubenik Zoltán dandártábornokot, a COMEDS elnökévé**, (2018 november végétől 2021 november végéig). A cseh COMEDS elnök mellé, kétoldalú megállapodás alapján **hazánk vállalta, hogy COMEDS összekötő tisztet biztosít** annak hivatali idejére. A COMEDS új vezetésének egy évre előre történő kiválasztása miatt szükséges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a testület döntésének a Katonai Bizottsággal¹ való jóváhagyatására, illetve az új vezetésnek a felkészülésre és a feladatok átadás-átvételére.

NATO Védelmi Tervezési Folyamat (NDPP²). Ez a folyamat minősített adatok felhasználásával történik, s így a tanácskozás ezen része során (amelyen a partnernemzetek képviselői nem, csupán a NATO tagállamok küldöttei vehettek részt) elhangzottak sem jelenhetnek meg nyílt terjesztésű anyagokban – így sem a plenáris ülés jegyzőkönyvében, sem pedig szaklapunkban.

A COMEDS elnökének beszámolója. Bernier vezérőrnagy úr beszámolójában megerősítette, hogy elnöki tevékenységét a COMEDS előző ülése óta eltelt időszakban három területre összpontosította, azaz:

1. a COMEDS láthatóságára,
2. az egészségügyi biztosítás kapacitásaira, valamint
3. a NATO egészségügyi biztosítás jövőjére.

Az elnök hangsúlyozta: felelősségének tekinti előmozdítani a COMEDS közös jövőképének, célkitűzéseinek és döntéseinek érvényre juttatását.

Az elnök emlékeztetett arra, hogy a Katonai Bizottságnak az elmúlt két év során tett jelentéseiben részletesen kifejtette az egészségügyi személyzet szűk létszámának helyzetét, amely a legnagyobb hatású tényező a NATO szövetségi szintű egészségügyi biztosítási kapacitás hiányában, s híven tükrözi azokat a nehézségeket, melyek a nemzetek előtt tornyosulnak a NATO műveletek telepíthető egészségügyi képességekkel történő, fenntartható biztosítása terén. Ez a kapacitás- és képességhiány megjelenik az NDPP folyamatban is, s korlátozóan hat a Szövetség kollektív ellenálló képességére. A NATO ellenálló képességének növelését célzó 7 kezdeményezésből 4-nek van közvetlen egészségügyi vonatkozása. Ezek: a tömeges sérülé-

¹ MC – Military Committee

² NDPP – NATO Defence Planning Process

sek kezelése, a kritikus kormányzati szolgáltatások működésének folytonossága; az emberek ellenőrizetlen mozgásának szabályozása, valamint az élelmiszer és víz termelési források ellenálló képességének fokozása.

Az elnök kiemelte továbbá, hogy mind a Tudományos és Technológiai Szervezet,³ mind pedig a Szövetségi Átalakítási Parancsnokság⁴ példaértékűnek tekinti a COMEDS erőfeszítéseit a jövőbeni műveletek egészségügyi biztosításának előrevetítése és az arra való felkészülés terén, továbbá a COMEDS azon tevékenységét, mellyel a NATO kutatói közösségének törekvéseit összhangba hozza a műveletek egészségügyi biztosítását végrehajtó állomány érdekeivel.

A Katonai Bizottság képviselője, *Grampis* vezérőrnagy rámutatott: a katonai stratégiákban hagyományosan három térben folyik a harc – földön, vízen és a levegőben. Az űr és az utóbbi időben a kibertérre való kiterjesztéssel a világ legtöbb védelmi tervező szakembere most öt hadászati teret vesz figyelembe a katonai stratégiák és műveletek tervezésekor vagy végrehajtásakor. Vannak azonban olyan országok, amelyek már a hatodik térben terveznek és gondolkodnak – ez a biológiai tér, amelynek jelentősége és az egészségüggyel való kapcsolata az egyes műveletek tervezésének és végrehajtásának minden szakaszában több, mint nyilvánvaló.

Ahhoz, hogy a COMEDS érvényesíteni tudja a Katonai Bizottság elvárásait, gyakorlati szempontok szerint kell alkalmazkodnia a változó feltételekhez annak érdekében, hogy a katonák mindig a legmodernebb egészségügyi biztosítást kapják. A válságkezeléstől és a hibrid hadviselésektől a nagy intenzitású hadviselésig az egészségügyi biztosításnak magában kell foglalnia a harcolók egészségügyi ellátását, a betegségek és a nem harci eredetű sérülések ellátását, a haderővédelmet és a megelőző egészségügyi tevékenységet, az egészségügyi információk kezelését és felderítést, a vegyi-biológiai-radiológiai-nukleáris egészségügyi ellenintézkedések alkalmazását, az egészségügyi szakanyagellátást, az állomány pszichológiai támogatását és az állatorvosi ellátást. Természetesen, az ilyen sok összetevőt magában foglaló harci támogató-kiszolgáló tevékenység erős és következetes egészségügyi vezetés-irányítási rendszert igényel. A NATO-nemzetek feladata, hogy önállóan, illetve másokkal együttműködve ilyen egészségügyi biztosítási rendszereket állítsanak fel és működtessenek.

Hadművelleti területen a közös siker záloga az együttműködés és tehermegosztás. Újító technológiai megoldások fejlesztése és alkalmazása jelenti a kulcsot ahhoz, hogy többet és jobban tudjunk teljesíteni. Legyünk tudatában; mára már megváltozott a feltételrendszer, s a cél többé nem az hogy többet teljesítsünk kevesebb erőforrás felhasználásával, hanem az, hogy többet teljesítsünk, melyhez egy kicsit több forrás áll rendelkezésünkre.

Az új kihívások hatékony kezelése érdekében az egészségügyi közösség folyamatosan figyelemmel kíséri a környezetet, s olyan működtető elveket keres, amelyekkel a katona-egészségügyi képességek egyensúlyba hozhatók a haderő szükségleteivel. Ezek az alapvető mechanizmusok magukban foglalják, de nem korlátozódnak kizárólag a meglévő egészségügyi képességek hatékonyságának és hathatóságának növelésére, a többnemzeti együttműködés előnyeinek kihasználására, vagy az új egészségügyi képességek és kiegészítő kapacitások fejlesztését célzó beruházásokra. A képességhiányok kezelése elsődlegesen a nemzetek feladata és felelőssége.

Az egészségügyi biztosítás a NATO és a partner nemzetek által folytatott műveletekhez teljességgel elengedhetetlen. A NATO az egészségügyi közösségre támaszkodik annak érdekében, hogy a műveletekhez minden körülmények között, a világ bármely pontján feladatra szabott, hatékony és korszerű egészségügyi biztosítás álljon rendelkezésre.

A COMEDS Munkacsoportok, Szakértői blokkok és Munkaközösségek⁵ jóváhagyott új szervezeti felépítése a következő ábrán látható.

³ STO - Science and Technology Organization

⁴ ACT - Allied Command Transformation

⁵ WGs, Ps and Ts - Working Groups, Panels and Teams

Approved COMEDS Structure

A KFOR⁶ egészségügyi biztosításának új kihívása, lehetősége és formája. 2018 elejétől a KFOR-misszióban már nincs katonai (Role-2 szintű) sebészeti ellátóegység. Helyét üzleti megoldás keretében, kulcsrakészen (épületegyüttessel, személyzettel és felszereléssel) szerződéses partner vette át, s biztosítja az életmentő és sürgősségi sebészeti alapszintű szolgáltatást a program költségeit fedező nemzetek részére. A költségek a nemzetek által a hadműveleti területen tartott állományuk létszáma alapján, az adott évben az egyes személyek által ott töltött napok száma szerint, napokra lebontva kerül számfejtésre. A nemzetek a képesség rendelkezésre állásáért fizetnek, függetlenül attól, hogy vannak-e az intézményben ellátásra kerülő sérültek, illetve betegek, vagy sem. Luxemburg jelentős anyagi hozzájárulást nyújt ehhez a célprogramhoz.

Az egészségügyi biztosítás kapcsolata a logisztikai feladatrendszerrel. A Szövetséges Átalakítási Parancsnokság (ACT⁷) egészségügyi tanácsadójának előterjesztése alapján a terület az alábbi megfogalmazást hagyta jóvá a NATO Katona-egészségügyi Biztosítás Alap- és Irányelvei új kiadásában⁸ történő megjelentetéshez:

“Whilst the medical function remains closely aligned to some of the logistics functions, it remains a separate functional area.”⁹

A COMEDS ülés tárgyalási programja, jegyzőkönyve és háttéranyagai elérhetőek a NATO Szabványosítási Ügynökség honlapján (<http://nso.nato.int/nso>). A hozzáférés előzetes regisztrációhoz kötött (csak hivatalos honvédségi elektronikus postafiók címmel lehetséges), s az ennek során kapott bejelentkezési név és jelszó adatokat szükséges megadni. A NATO Szabványosítási Ügynökség honlapján elérhetőek, visszakereshetőek, s elemezhetőek az eddigi összes COMEDS plenáris ülés jegyzőkönyvei és külön könyvtárban az egyes munkacsoportok munkatervei, beszámolóit (POWER¹⁰) és munkaanyagait is.

A kézirat lezárva: 2019.01.20. • Szerkesztette: Dr. Vekerdí Zoltán orvos ezredes, PhD

⁶ KFOR - NATO Kosovo Force

⁷ ACT - Allied Command Transportation

⁸ MC 0326/4 - NATO Principles and Policies of Medical Support

⁹ Bár az egészségügyi feladatrendszer továbbra is szorosan kapcsolódik a logisztikai feladatrendszer egyes elemeihez, az továbbra is külön feladatrendszer marad.

¹⁰ POWER - Program of Work Evaluation Report